

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

The Affecting Factors of Woman' Participation in Community Development Case Study Samchuk , Suphanburi.

เบญจพร สว่างศรี^{1*} สุภาวดี เผือกพัก²
Benchaporn Sawangsri^{1*} Supawadee Puakfak²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ(1)ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน และ(2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 60 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค และค่า IOC ผลการศึกษา พบว่า(1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลสามชุก อายุระหว่าง 31 -40 ปี การศึกษาระดับ มัธยมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป สถานภาพสมรส รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน เป็นสมาชิกทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 31 ปีขึ้นไป (2)การเข้ามามีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อม ยกเว้นด้านเศรษฐกิจพบว่า สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในระดับต่ำ และ(3)กลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม สตรี การพัฒนาชุมชน ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อม

Abstract

The purposes of this research were:1) to study the affecting of woman's participation in community development and , 2) to study woman' s participation level in community development. The sample group were 396 of 18- 60 years and woman and resident in Samchuk.The instrument was questionnaire about the affecting factors of women's participation in community development in Samchuk Suphanburi. The questionnaire has two parts; The responder's personal factors and the woman's participation level. The second part of the questionnaire has three sections;12 questions in social and cultural,10 questions of economic and 15 questions of political and environment.Data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean standard deviation one-way ANOVA correlation of Cronbach and IOC.

The research found;1)The mostly sample live in Samchuk District have ages between 31-40 years, graduated in secondary school and married, the income less than 10,000 Bath per month and to be The community, resident for 31 years.(2)The overall of the woman's participation in community development are in the medium level in social and cultural , political and environment and the lowest level in economic and,(3)The various of personal factors affect to the community development participation at the 0.05 level.

Keywords: Participation, women, Community Development, Social and cultural, economic, political and environment

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

¹ Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology, Suvarnabhumi, Suphanburi campus, 72130

² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

² Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology, Suvarnabhumi, Suphanburi campus, 72130

*Corresponding author. E-mail : jeab_bbb@hotmail.com.

บทนำ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ทำให้ประเทศต่างๆตื่นตัวต่อการพัฒนาประชากรของประเทศให้สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติให้สามารถรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆได้ การพัฒนาประเทศเป็นภารกิจสำคัญของคนไทยทุกคนจะต้องร่วมมือเพื่อช่วยเหลือกันในการทำงานและแก้ปัญหาต่างๆในวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน และหลักการที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนคือการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาอย่างจริงจัง ทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในชุมชน การพิจารณาและตัดสินใจร่วมกันแก้ปัญหาหรือวางโครงการต่างๆเพื่อพัฒนาชุมชนด้วยตนเอง (นิภา, 2546)จากมาตรา 87 แนวนโยบายพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ทำให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายอย่างชัดเจน โดยระบุในมาตรา 30 วรรค 2 ว่า“ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” และในวรรคที่ 3 ว่า“มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่นย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ” มาตรา 80 ระบุว่า “รัฐต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย” ในโครงสร้างภาครัฐก็มีหน่วยงานในระดับสำนักที่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับนโยบายสตรี (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554) ปัจจุบันเป็นยุคแห่งความก้าวหน้า ผู้หญิงมีบทบาทมีเสรีภาพ เท่าเทียมผู้ชาย จึงทำให้การพัฒนาเกี่ยวกับสตรีของประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปได้ระดับหนึ่ง ผลที่เห็นเด่นชัดคือจากการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาสตรีในภาครัฐและการตื่นตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนรวมทั้งชุมชนในระดับต่างๆ สภาวะปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรที่เป็นสตรีมากกว่าบุรุษ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ทำให้สตรีมีอายุขัยเพิ่มขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พบว่ามีสตรีที่เป็นหัวหน้าครอบครัวมากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าสตรีจะมีจำนวนมากกว่าบุรุษตามแต่ไม่ได้หมายความว่าสตรีจะมีบทบาทเท่ากับบุรุษ ปัจจุบันสตรีส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการพัฒนา มักถูกเอารัดเอาเปรียบ และที่ได้รับจากการพัฒนาน้อยเนื่องจากความเชื่อที่ว่าสตรีมีความสามารถน้อยกว่าบุรุษ ส่งผลให้สตรียังถูกปิดกั้นการทำงานอยู่หลายอาชีพ

สตรีเป็นกลุ่มคนสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 การเข้าสู่ตลาดแรงงานของสตรีมีส่วนอย่างยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจในหลายประเทศ แต่จากการสำรวจข้อมูลพบว่าสตรีในวัยทำงานส่วนใหญ่ยังคงไม่มีงานทำ ช่วงเวลาที่รัฐบาลกำลังแสวงหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ การขยายโอกาสทางเศรษฐกิจไปยังกลุ่มสตรี พยายามจัดอุปสรรคกีดขวางทางสังคมทางการศึกษา ทางกฎหมายและทางการเงิน การที่สตรีไทยมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจก้าวหน้ากว่าหลายประเทศ ส่วนหนึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่ประเทศให้ความสำคัญในเรื่องนี้จึงมีการกำหนดแผนพัฒนาที่เกี่ยวกับสตรีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อย่างไรก็ตามการพิจารณาเพียงมิติเดียวคือมิติโอกาสการพัฒนาเศรษฐกิจของกลุ่มสตรี อาจไม่สะท้อนภาพการพัฒนาผู้หญิงที่ครบถ้วน ดังนั้นเราควรพิจารณาการพัฒนากลุ่มผู้หญิงในมิติอื่นด้วย เช่นมิติด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง มิติด้านสังคม (เกรียงศักดิ์ , 2555) แต่จากการศึกษาพบว่าผู้หญิงไทยมีปัญหาหลายประการที่รบกวนการแก้ไข เช่นความรุนแรงภายในครอบครัว การคุกคามทางเพศ การถูกเอารัดเอาเปรียบ ดังนั้นหากกลุ่มสตรีได้รับการพัฒนาในมิติต่างๆจะช่วยให้การพัฒนาสังคม และประเทศ ดีขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุน ส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่อไป เพื่อให้ชุมชนมีความเจริญยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมุติฐานการวิจัย

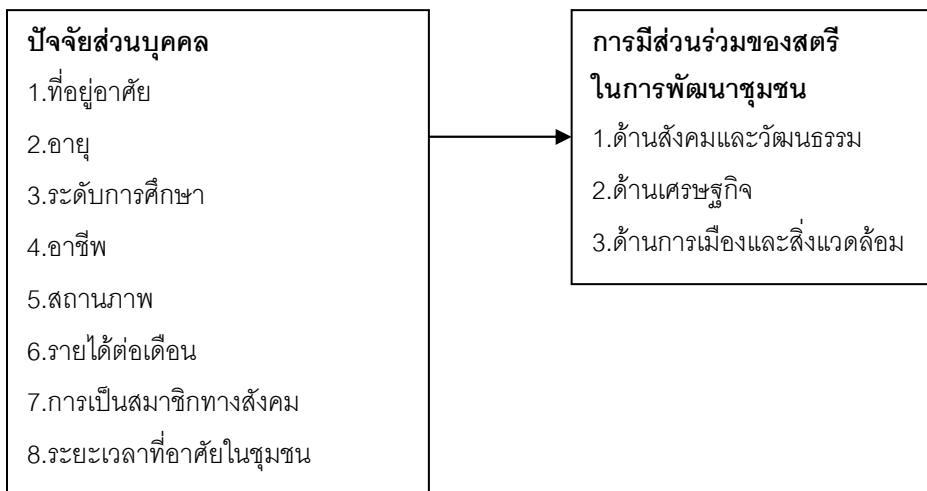
สตรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีการศึกษา

การศึกษปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 60 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 36,104 คน(สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ข้อมูล ณ เดือน 15 กรกฎาคม 2555)

กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 - 60 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 396 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายตามสูตรการคำนวณของไพโร ยามาเน(ยูทท์ , 2545)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคมระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 37 ข้อดังนี้ ด้านสังคมและวัฒนธรรมจำนวน 12 ข้อ ด้านเศรษฐกิจจำนวน 10 ข้อด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อมจำนวน 15 ข้อ ลักษณะคำถามการเข้าร่วมเป็นแบบเลือกตอบ(Rating Scale) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง เกือบทุกครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยเข้าร่วม

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษานี้ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน

2. สร้างแบบสอบถามโดยการกำหนดประเด็นที่ต้องการทราบเกี่ยวกับปัจจัยบุคคล และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและผลการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

4. ทำการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำไปทดลอง (Try out) กับสตรีที่มีอายุ 18-60 ปีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (ยูทธ, 2545) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.78

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สอบถามความคิดเห็นจากสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 396 ชุด เพราะหากผู้ตอบแบบสอบถามเกิดข้อสงสัยสามารถสอบถามจากผู้วิจัยโดยตรง จากนั้นนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลลำดับถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ (1) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลโดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ (2) วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (3) วิเคราะห์ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในตำบลสามชุก คิดเป็นร้อยละ 27.80 มีอายุระหว่าง 31 -40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.30 มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 45.70 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 39.40 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 56.10 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 53.30 เป็นสมาชิกทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 59.30 และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน 31 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 44.70

2. ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนทั้ง 3 ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสตรีเข้ามามีส่วนร่วมระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงลำดับ 3 ข้อ ดังนี้ ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่นการต่างกาย วิถีชีวิต อาชีพ สาธารณสุข ($\bar{X} = 2.59$) ท่านมีส่วนร่วมในการลดเงิน/อุปกรณ์/แรงงานเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ($\bar{X} = 2.58$) และท่านเข้าร่วมเป็นผู้รับผิดชอบ/ผู้ควบคุมดำเนินงานโครงการที่จัดขึ้น เช่นกิจกรรมวันผู้สูงอายุ งานวันแม่ 12 สิงหาคม งาน 5 ธันวาคม ทหาราช ($\bar{X} = 2.54$)

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสตรีเข้ามามีส่วนร่วมระดับต่ำ ยกเว้นการเข้าร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของชุมชนของสตรี เช่น การสร้างรายได้ในชุมชน การฝึกอบรมอาชีพในชุมชน ($\bar{X} = 2.13$) เข้าร่วมสนับสนุนด้านการเงิน/อุปกรณ์เพื่อให้ชุมชนนำมาสร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนของชุมชน ($\bar{X} = 2.12$) เข้าร่วมในการดำเนินงานพัฒนาตลอดจนส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจในชุมชน เช่น พัฒนาการเกษตร ($\bar{X} = 2.07$) และเข้าร่วมประชุม เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ($\bar{X} = 2.04$) สตรีเข้ามามีส่วนร่วมระดับปานกลาง

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สตรีเข้ามามีส่วนร่วมระดับปานกลางและต่ำ ยกเว้นการมีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทางการเมืองอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.41$)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปผลการศึกษาได้ว่าสตรี ที่มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อสรุปที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากสตรีที่มีอายุระหว่าง 18-60 ปีส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยเรียนหรือวัยทำงาน ทำให้สตรีมีภาระที่ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นในส่วนของตนเองหรือครอบครัว บางครั้งสตรีที่อยู่ในวัยดังกล่าวก็อยู่ในภาวะที่มีความมุ่งมั่นเพื่อให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาหรือมักมีความก้าวหน้าในอาชีพการงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยที่สนองต่อความต้องการของตนเองและ

ครอบครัว ทำให้สตรีขาดความใส่ใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ส่งผลให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับCohen and Uphoff (1977) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าเกิดจากความสมัครใจ และสอดคล้องกับปารีชาติ (2542) กล่าวถึงเงื่อนไขที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคือเงื่อนไขทางการเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และอุปสรรคที่สตรีประสบในการมีส่วนร่วมคือ การที่ต้องรับภาระในการเลี้ยงดู บุตร – ธิดา และรับภาระงานบ้านภายในครอบครัว ทำให้ขาดโอกาสและไม่มีเวลาที่จะเข้ามาฝึกฝนและหาประสบการณ์ ได้รับการอบรมสั่งสอน ผ่านกระบวนการกลุ่มเกลียวทางสังคมให้ยอมรับสภาพและบทบาทที่ด้วยกว่าบุรุษและยอมให้ฝ่ายชายเป็นผู้นำอยู่ตลอดเวลาซึ่งมีการสานต่อการสั่งสอนด้วยการกำหนดบทบาทที่เป็นข้างทำหลังของสตรีได้มีการประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมา เทวรักษ์(2547)ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนพบว่าสตรีไม่มีโอกาสเข้าร่วมจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชนไม่สามารถจัดในเวลากลางวันได้เพราะบุคคลต่างๆที่ต้องการให้เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ติดภาระในการทำงาน จึงทำให้ต้องมีการจัดกิจกรรมเวลากลางคืน นอกจากนี้อุปสรรคการไม่เกาะกลุ่มกันของสตรี การที่สตรีไม่สามารถรวมกลุ่มได้เป็นกลุ่มก้อนมักใช้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ และส่วนใหญ่อยู่ในการครอบงำของสมาชิกครอบครัวที่เป็นบุรุษ จึงทำให้การมีส่วนร่วมของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับนิภา (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลาง

2.ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ระดับการมีส่วนร่วมด้านสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากสังคมไทยยังคงมีความเชื่อทางสังคม ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆจึงทำให้สตรีมีการเข้าร่วมในกิจกรรมอยู่ ประกอบกับแต่ละวัฒนธรรมสมาชิกหญิงชายเมื่อแรกเกิดจะถูกปลูกฝังให้มีอุปนิสัยแตกต่างกันออกไป สมาชิกใหม่ต้องยอมรับเจตคติและบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้โดยอาศัยพื้นฐานมาจากเพศที่กำหนดโดยธรรมชาติ ขึ้นอยู่กับค่านิยมและความเชื่อของแต่ละวัฒนธรรมจึงทำให้การมีส่วนร่วมของสตรีอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับพิสันต์(2554, online) ได้กล่าวถึงโครงสร้างทางสังคม เช่นความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติ การเลี้ยงดู เป็นตัวที่กำหนดให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสอดคล้องกับYazdani(2011)ทำการศึกษาอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของเด็กและผู้หญิงในการพัฒนาวัฒนธรรมในอิหร่าน พบว่าความเชื่อทางสังคม ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม เพศ เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมในการพัฒนาทางวัฒนธรรมและสอดคล้องกับVixathep(2011)ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการโครงการพัฒนาชุมชนในลาว พบว่าบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการของชุมชน

2.2 ระดับการมีส่วนร่วมด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากสตรีส่วนใหญ่ยังคงมีภาระที่ต้องรับผิดชอบคือการเป็นแม่บ้านที่ต้องคอยดูแลบุคคลในครอบครัวอยู่ตลอดเวลา ไม่มีเวลาหรือโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่จัดขึ้น จึงทำให้ถูกกีดกันออกจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจไปโดยปริยาย สอดคล้องกับประธาน (2551)ที่กล่าวว่าถึงแม้ว่าสภาพทางสังคมวัฒนธรรม วิธีการผลิตของชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนมากกว่าเพิ่มการค้า สตรีมีบทบาทหลักในส่วนของภาคการผลิตก็จริง แต่เมื่อมองถึงกระบวนการแล้วสตรีมีโอกาสทางเศรษฐกิจและความเป็นอิสระน้อยกว่าบุรุษ สตรียังไม่ได้ถูกยอมรับให้เข้ามาทำหน้าที่ในสัดส่วนร้อยละจำนวนมากเท่าที่ควร นอกจากนี้การเข้าถึงทรัพยากรทางเศรษฐกิจ การศึกษา ฝึกอบรมและบริการสนับสนุนอื่นๆมีจำกัด สตรีมีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย ในการตัดสินใจ ความเคร่งครัดต่อบทบาท ที่สังคมกำหนดไว้สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากสตรีส่วนใหญ่มีภาระต้องดูแลครอบครัวสอดคล้องกับสุกฤตาและโชติมา(2556)ศึกษาแล้วพบว่าปัญหาและอุปสรรคของสตรีต่อการมีส่วนร่วมคือต้องรับภาระในการดูแลครอบครัวและสอดคล้องกับพิสันต์ (2554, online) ได้กล่าวถึงโครงสร้างทางทางการปกครองเช่น ครอบครัว ชุมชน องค์กรที่ทำงานเป็นตัวกำหนดให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน เป็นไปไม่ไปแนวทางเดียวกับสุพินดา (2547) ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย

3.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคม และ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน ส่งผลการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน สามารถอภิปรายผลได้ว่าสตรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน ไม่ว่าจะ มีที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพสถานภาพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคม และ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนเหมือนกันทั้งนี้เพราะต้องการให้ชุมชนมีการพัฒนามากที่สุดเท่าที่ทำได้ สอดคล้องกับสุพินดา (2547) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ การเป็นสมาชิกของสังคม Koufman (1949) ศึกษาปัจจัยที่มีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบทพบว่าอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ประยูร (2542)ได้ เสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วม ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม คือ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับฐิติมา (2556)ได้ศึกษาพบว่า อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร และระยะเวลาในการอาศัยในพื้นที่ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อพิจารณาตามปัจจัยส่วนบุคคลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 สตรีที่มีอายุระหว่าง41-50 ปีมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุดและอายุระหว่าง 21-30ปีมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่ำสุด เนื่องจากสตรีที่อายุระหว่าง41-50ปีเป็นช่วงที่อยู่ในวัยกลางคนไม่มีภาระที่ต้องรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นครอบครัว จึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้น สำหรับสตรีที่มีอายุระหว่าง 21-30ปี ส่วนมากที่ไม่ได้อยู่ในชุมชนเป็นประจำเนื่องจากเป็นวัยที่ต้องเรียนหนังสือหรือทำงานในสถานที่อื่น จึงทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในระดับต่ำสุดสอดคล้องกับประยูร(2542)และฐิติมา(2556)ที่กล่าว ว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

3.2 สตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด และสตรีที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระดับการมีส่วนร่วมต่ำสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นลักษณะของงานประจำ มีเวลาการทำงานที่แน่นอน ตายตัว ทำให้ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเพราะบางครั้งกิจกรรมต่างๆที่ชุมชนจัดขึ้นมักเป็นวันหรือเวลาที่ต้องทำงาน สำหรับสตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มักประกอบอาชีพที่อยู่ในชุมชนของตนเองจึงมีโอกาสในการเข้าร่วมพัฒนาชุมชนสูงสุด สอดคล้องกับสุพินดา(2547) Koufman (1949) และประยูร(2542)ทำการศึกษาแล้วพบว่าการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

3.3.สตรีที่มีอาชีพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ และแม่บ้านมีระดับการเข้ามามีระดับการมีส่วนร่วมระดับต่ำเนื่องจากนักเรียนหรือนักศึกษาและข้าราชการหรือพนักงานของรัฐเป็นอาชีพที่มีเวลาทำงานที่แน่นอนไม่สามารถที่จะใช้เวลาทำงานเพื่อไปทำกิจกรรมในชุมชนได้ สำหรับอาชีพแม่บ้านเป็นอาชีพที่ต้องคอยทำงานบ้านและดูแลคนภายในครอบครัวจึงทำให้ขาดโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนสอดคล้องกับชูเกียรติ

(2536) ไสภณ(2533)และ Milbrath and Goal (1977) กล่าวว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคลส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

3.4 สตรีที่มีสถานภาพสมรสมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดสอดคล้องกับกาญจนาและกนกศักดิ์(2530)กล่าวว่า การที่บุคคลจะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของชุมชนขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองที่จะสามารถช่วยเหลือตนเองพร้อมกับช่วยเหลือผู้อื่นและหน่วยครอบครัวมีส่วนร่วมสนับสนุนให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นสตรีที่มีสถานภาพสมรสถือว่ามีความพร้อมทั้งศักยภาพของตนเองและแรงสนับสนุนจากครอบครัวจึงทำให้มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุด

3.5 สตรีที่มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท มีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าสตรีที่มีรายได้ดังกล่าวส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอยู่ภายในชุมชนของตนเอง จึงมีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัวสามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ สอดคล้องกับKoufman (1949) และประยูร (2542)กล่าวว่ารายได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

3.6 สตรีที่เป็นสมาชิกทางสังคมมีระดับการมีส่วนร่วมมากกว่าสตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกทางสังคมสอดคล้องกับCohen and Uphoff (1999) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนนั้นต้องมาจากความสมัครใจ ไม่ได้ถูกบังคับ ดังนั้นสตรีที่เป็นสมาชิกทางสังคมจึงเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าที่ไม่ได้เป็นสมาชิกทางสังคมสอดคล้องกับประยูร (2542) กล่าวว่า การเป็นสมาชิกทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

3.7 สตรีที่มีระยะเวลาอยู่อาศัยในชุมชนต่ำกว่า 10 ปีมีระดับการมีส่วนร่วมสูงสุดเนื่องจากสตรีที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการให้ชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่สามารถพัฒนามากยิ่งขึ้น เพราะคิดว่าตนเองจะต้องอยู่อาศัยอีกนาน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนทั้ง3ด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน ด้าน สังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.39$)

1.2 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน ด้าน เศรษฐกิจ อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.94$)

1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนด้านการเมืองและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.26$)

2.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกทางสังคม และ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชนแตกต่างกัน ส่งผลการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกัน

2.1 สตรีที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 2.54$) รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31-40 ปี ($\bar{X} = 2.22$) อายุระหว่าง 51 -60 ปี ($\bar{X} = 2.07$) อายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 2.03$) อายุต่ำกว่า 20ปี ($\bar{X} = 1.95$) และอายุระหว่าง 21-30ปี ($\bar{X} = 1.91$) ตามลำดับ

2.2 สตรีที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 2.34$) รองลงมาคือประถมศึกษา ($\bar{X} = 2.24$) อนุปริญญาตรี/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ($\bar{X} = 2.11$) ปริญญาโท/สูงกว่า ($\bar{X} = 2.08$) และปริญญาตรี ($\bar{X} = 1.94$) ตามลำดับ

2.3 สตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสูงสุด ($\bar{X} = 2.58$) รองลงมาคือค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 2.43$) อาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 2.38$) อาชีพรับจ้างทั่วไป ($\bar{X} = 2.28$) อาชีพรับราชการ/พนักงานของรัฐ ($\bar{X} = 1.99$) อาชีพแม่บ้าน(ไม่ได้ประกอบอาชีพ) ($\bar{X} = 1.90$) และอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 1.84$) ตามลำดับ

2.4 สตรีที่สถานภาพสมรส มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 2.29$) รองลงมาคือ หย่าร้าง/แยกกันอยู่ ($\bar{X} = 2.28$) โสด ($\bar{X} = 2.06$) และหม้าย ($\bar{X} = 1.98$) ตามลำดับ

2.5 สตรีที่มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาทมีระดับการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุด ($\bar{X} = 2.42$) รองลงมาคือรายได้ระหว่าง 20,001- 30,000 ($\bar{X} = 2.22$) รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{X} = 2.17$) และรายได้ระหว่าง 30,001- 40,000 ($\bar{X} = 2.13$) ตามลำดับ

2.6 สตรีที่เป็นสมาชิกทางสังคม ($\bar{X} = 2.44$) มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าที่ไม่ได้เป็นสมาชิกทางสังคม ($\bar{X} = 1.98$)

2.7 สตรีที่อาศัยอยู่ในชุมชนระยะเวลาต่ำกว่า 10 ปี มีระดับการเข้ามามีส่วนร่วมสูงสุด ($\bar{X} = 2.44$) รองลงมาคือระหว่าง 21-30 ปี ($\bar{X} = 2.21$) ระหว่าง 11-20 ปี ($\bar{X} = 2.17$) และ 31 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 2.13$) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. สตรีควรมีการเข้าร่วมในการศึกษาชุมชน ควรมีการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
2. สตรีควรมีการรวมกลุ่มและประสานงานกัน ส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีบทบาทด้านต่างๆในสังคมให้มากขึ้น
3. สตรีควรให้ความสำคัญกับตนเอง โดยชี้ให้เห็นตัวเองมีความสามารถ มีพลังความคิดสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนทุกๆด้าน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กองทุนส่งเสริมงานวิจัยปี 2556 และงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากกลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 -60 ปีที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยตรวจเครื่องมือ ขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้ไว้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2555). **บั้นสมองของชาติ: ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ส.เอเชีย เพรส จำกัด.
- กาญจนาและกนกศักดิ์. (2530). **การพึ่งตนเองศักยภาพในการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ : สมาคมทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- ชูเกียรติ ภัยลี้. (2536). **การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างเขตพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานกับเขตพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฐิติมา อุดมศรี.(2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ**. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม.
- เทวรักษ์ ภูครองนาค.(2547). **การมีส่วนร่วมของสตรีในการอนุรักษ์ลำน้ำพอง อำเภอป่าพอง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- นิภา สมเชื้อ.(2546). **การมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช**.ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประยูร ศรีประสาธน์.(2542). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ปทุมธานี”.**รายงานการวิจัย**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประธาน คงเรืองราช.(2551). **บทบาทสตรีในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอุดม อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา**. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). **ทฤษฎีและการพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิสันต์ ประธานชวโณ. (2554). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยกรมการพัฒนาชุมชน** เข้าถึงได้จาก <http://www.cdd.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล 20 มกราคม 2557).
- ยุทธ ไภยวรรณ. (2545). **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพฯ : สุริยาศาสตร์.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2554). **ข้อมูลจำนวนประชากรอำเภอสามชุก** เข้าถึงได้จาก <http://www.stat.dopa.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล 15 กรกฎาคม 2555).
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว (2554). **รายงานประจำปี**.เข้าถึงได้จาก <http://www.women-family.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล 30 ธันวาคม 2556).
- สุพินดา เกิดมาลี.(2547).**การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร**.ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุกฤตา จินดาพรหมและโชติมาแก้วทอง. (2556). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยในพื้นที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ของภูมิภาคตะวันตก**. **วารสารการเมืองการปกครอง**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (มี.ค-ส.ค.2556).

โสภณ หมวดทอง (2533). การเฝ้าระวังมลพิษแหล่งน้ำของเกษตรกรในตำบลแม่นาง อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตรสิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร

Cohen, M, Uphoff , Norman T. (1977). Rural Development Participation : Concepts and Measures
for project Design, Implementation and Evaluation. USA: Cornell University.

Koufman, H. F. (1949). Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities,
Agricultural Experiment Station Bulletins, March, 1949.

Milbrath,L. & Goel,M. (1977). Political Participation. Chicago: and McNally.

Vixathep K.(2011). Woman 's Participant in Community Development Project : the case of Khmu in Lao.
Master of Applied science. Department of Accounting Economic and Finance Lincon University.

Yazdani, Bar-al-Din Oure'I; Yaghoubi, Nour Mohammad; Shakeri, Roya. (2011). A Review of woman's
Participation in cultural development. Interdisciplinary Journal of Contemporary Research In
Business 2.11 (Mar 2011): 584-595.